NĂM THỨ NĂM — SỐ 349 MỖI SỐ 5 xu 庚午年十一月十九日 NGÀY THỨ TƯ 7 JANVIER 1931

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm . 5$00	6$00
Sáu tháng 3.00	3.50
Ba tháng . 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút SƯNH-THỨC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE
Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
Đường Đông-Ba — Huế
Giây thép số 62
Giây thép : TIẾNG-DÂN — Huế

Hai dân-tộc mà ở chung, cần phải hiểu thấu tâm-lý nhau, mới mong tránh được những sự ngộ-giải.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 14/09

NHỮNG ĐIỀU NGỘ-ĐIỂM TRONG CÁC DÂN-TỘC

I
THUYẾT NHÂN SINH TRIẾT HỌC CỦA ĐÔ-OAI

Người sinh trong đời, do tánh-tình phong-tục văn-hóa tập quán trong xã-hội mà gọi-thành một cái tư-cách người, ấy gọi là « nhân sinh triết-học ». Triết-học của một người nào rất có quan-hệ với người ấy. Một nhà trứ-tác Anh nói rằng: « Một ông chủ khách-sạn dã lịch duyệt, đối với người khách tới ngụ, biết rõ triết-học nhân sinh của người khách, cần hơn là biết gia-tư của nó; vì biết được gia-tư của người khách, chẳng qua định chừng rằng người ấy có tiền trả tiền thuê phòng mà thôi, còn biết nhân sinh triết-học của người ấy thì rõ chắc rằng người ấy là thành xác đủ tin, không phải người lường gạt, dả-dối v. v. » Một nhà ngân-hàng trứ-danh nước Mỹ cũng nói rằng: « Tôi làm nghề ngân-hàng, tôi vi của người tới vay bạc, tôi xem trọng yếu hơn ruộng đất, hóa hạng họ đem tới làm đồ đảm bảo ». Xem hai chứng trên đủ rõ nhân sinh triết-học quan hệ là dường nào!

Cá-nhân có triết-học ấy, dân tộc cũng thế. Hội-nghị Hoa-thịnh-Đốn, đối với đại-biểu các nước, xem cái tinh-thần trong khi đàm phán, cùng lòng quả-quyết thực-hành lời nghị-định sau khi hội-nghị, hơn cái tờ nghị-định ký tên kia. Bởi vậy nên có người đối với lần nghị thứ nhứt mà tỏ ra thái độ gắt xẳng, là vì họ không tin rằng các nước dự hội đều có lòng hảo-tâm, họ cho rằng những lời đàm-phán, chẳng qua dả trang bề ngoài mà thôi, chớ bề trong đều ôm một lòng lường gạt nhau. Ấy là họ rõ triết-học trong tim đen của các nước dự-hội, không đủ tin cậy.

Nói tới một lẽ nữa thì cừu khích nhau mà sinh ra mối chiến-tranh, nguyên nhân phần nhiều cũng là tại các dân-tộc đều có cái triết-học không đồng nhau. Vì không đồng nhau nên không hiểu giải nhau mà sinh mối hiểu lầm. Vì như một dân-tộc nào mà xảy ra cuộc rối loạn, các nhà khảo-sát cho là tại nguyên-nhân kinh-tế. Khi ấy chăm vào trong nguyên-nhân kinh-tế mà tìm cách điều-hòa; đó là việc hay, song phải biết rộng rằng trong cuộc kinh-tế mà xảy ra sự xung đột và cạnh tranh ấy là vì có một nơi hở trống làm cho không khí phiền-động do chỗ ấy lọt vào mà châm vào cái ngòi lửa khơ thuốc kia. Cái chỗ hở trống ấy chính gây ra bởi sự không hiểu thấu nhau, mà cái cớ không hiểu nhau là vì nhân sinh triết-học khác nhau.

Muốn cải-lương cái không-khí không tốt nói trên, khiến cho trong các dân-tộc tránh được mối lửa nguy hiểm trước nhứt cần có một phương pháp làm cho nhân sinh triết-học của các dân-tộc đều liêu giải nhau, không có hiểu lầm. Nhưng sự ấy có dễ gì đâu! Đông Tây khác nhau, dân tộc nầy với dân tộc kia khác nhau, muốn cho hiểu thấu nhau và tôn trọng nhau, thật là khó khăn. Trái lại cái nhịp nghi ngờ và kinh kỵ nhau thường xảy ra, mà sự nghi ngờ kinh kỵ ấy lại là giúp cho cái thời cơ thù hiềm và xung đột.

Hiện một hạng người thông « *Thái-bình-dương sẽ có một trận đại chiến thứ hai* », lại nói quả quyết rằng « *Giống vàng và giống trắng xung đột nhau* ». Lối tin ngưỡng ấy không khác gì đào một cái hào sâu ngăn giữa con đường hai dân tộc Đông Tây. Có người nói mối xung đột ấy là do sự quản lãnh các nguồn tài lợi mà sinh ra. Ta không dám chắc cái hào sâu ấy có lấp được không, cũng không chắc sự chiến tranh ấy là không nguy hiểm. Song nói chi vì tranh phú nguyên mà sinh ra sự chiến tranh, lại cho sự chiến tranh ấy là không có đường tránh, thì giống như là không đúng. Trong các dân tộc mà liêu giải nhau mở ra một con đường công đồng hợp tác thì mối nguy hiểm trên sẽ tiêu tán ngay. Nếu không lưu tâm mà cầu cho hiểu thấu cái nhân sinh triết học trong các dân tộc thì không khí phiền loạn, nhân sự ngộ giải mà sinh ra, dầu có giảm bớt sự kinh tế xâm lược, cũng không trừ được.

Dân tộc ngộ giải, vì sao mà gây ra sự nguy hiểm? Cái nguyên nhân ấy rõ ràng như thế nầy: Dân tộc cũng giống như cá nhân, thường thường hay bằng cứ theo tập quán cùng cảm tình tư tưởng của mình mà suy trắc tư tưởng tánh tình của dân tộc khác. Oat-nhi-sĩ có dẫn một cái chứng:

Người Nhật-bản về cuộc ngoại giao là tập trung, nghĩa là do chánh phủ Đông-kinh độc đoán; còn nước Mỹ thì việc ngoại giao là phân quyền. Ấy thế, như lãnh-sự Mỹ, trú ở Hoành tân có cử động việc gì — như phát biểu một bài diễn văn — thật là xuất tự ý chí của người lãnh-sự ấy. Thế mà người Nhật một hai nhận rằng: ấy là do Chánh phủ Hoa-thịnh-Đốn, là biểu thị chánh sách nước Mỹ. Trái lại, người Mỹ đối với người Nhật không tỏ cơ quan chỉ sử ra thế nào, hễ thấy một vị ngoại giao Nhật phát sinh một cái cử động gì trái lẻ, thì nhận ngay rằng: ấy là vị ngoại giao ấy làm theo ý riêng trái với ý chính phủ Nhật; nào có biết chính là chánh phủ Nhật đã xem xét chuẩn hứa ngầm ngầm ở trong tối mà chỉ sử quan ngoại giao ấy. Đấy, mỗi bên cũng cứ lấy cái thành kiến trên tập quán mình, mà suy trắc bên kia, thành sinh cái khốn nạn ngộ giải.

Vì lối ngộ giải như trên mà trong cuộc quốc tế hay sinh thôi, cái họa to tát cũng từ đó mà gây ra. Vậy trong dân tộc đối đãi với nhau cần cho liêu giải tâm lý nhau, thật là một đều rất quan yếu hơn cả các đều khác.

Hiện thế giới ngày nay, nhờ năng lực của ông thần khoa học, hỏa xa, bưu điện, tàu lặn, máy bay, đã cào bằng biết bao nhiêu cái bờ rào ngăn đón lâu nay mà làm cho con đường giao thông về mặt kinh tế, nghệ thuật văn học tư tưởng, điều hòa thông dụng lần lần. Duy một cái nhân sinh triết học của các dân tộc, do tập quán trên lịch sử riêng kia gây nên, còn rạch một cái hào sâu mà chưa lấp bằng đi được. Có lấp được cái hào ngăn trở trên con đường giao hiếu đó mà sau những mối ngộ giải mới bớt dần đi. Mối ngộ giải có bớt dần thì cái họa giết nhau mới không diễn ra nữa.

Ngày ấy là ngày nào? Mong lắm thay. **Ngu-sơn**

Tết! gần Tết

Năm Tây đã hết và còn non vài tháng nữa thì hết năm ta; theo thói thường ta hay gọi là « Năm hết Tết đến ». Vậy xin phép nhắc chư qui độc giả, ai còn thiếu tiền hãy nhớ kỳ hạn mà gởi lại cho Bản báo để tiện việc kê toán chung niên, cảm ơn.

Bản quán

Sách cấm

Ngài định Tòa khâm ngày 30 décembre cấm lưu hành và tàng trữ trong địa hạt xứ Trung-kỳ quyển sách chữ Hán, nhan đề: « Hiện đợi thơ tín » (現代書信) của Dương đức Huy 楊德輝 soạn, xuất bản ở Thượng-hải.

CHUYỆN HAY

Mọt vụ kiện rất ly-kỳ

Ở trên đời chỉ có chân lý là có giá trị, cái gì hợp với chân lý thì người ta hoan nghênh, cái gì không hợp với chân lý là người ta ghét, bỏ. Mà chân lý không phải dễ nhận ra: có cái chân lý rõ ràng, có cái chân lý ẩn núp, cần phải ra công tìm kiếm. Chân lý trong khoa học là cái kết quả của các sự thí nghiệm, chân lý trong sử học là cái thực trạng ở trong khoảng quá vãn, chân lý trong luật học là sự công bình....

Mình nói dài hồi nầy đến giờ làm nhiều độc giả mỉm cười mà nói: « Cha chả thằng cha Lạc-Nhân hôm nay muốn diễn thuyết gì mà giào đầu dài dử vậy! . . . ». Không đâu, nói dài vậy là để chứng rằng sự công bình là một cái « chân lý » có khi ẩn núp. Vì vậy mà ở nước văn minh họ bày ra những là luật sư, là thầy kiện, để bươi cho ra cái chân lý, vì người thường nhiều khi thiệt phải chết ngay mà cũng không sao tìm cách chứng cho ra cái phải của mình. Ở nước văn minh mà có việc gì đưa đến của công thì trước hết phải cần có chứng cớ. Nhà chấp pháp có chứng cớ mới bắt tội người, mà người đi kiện họ cũng phải có chứng cớ chớ lối thôi thì có hồi lại phải bị bồi thường phí tổn chớ chẳng chơi. Thế mà gần đây ở Bắc Mỹ mới xảy ra một vụ kiện rất ly kỳ:

Tại xứ Wisconsin một ông giáo sư ban thể thao là M. Wilson lái xe hơi đi giạo chơi trong thành phố. Một chặn đường chàng ta gặp cái xe của ông Franck Leitem. Xe ông nầy vì muốn tránh một cái xe thứ ba nên phải tông vào làm cho xe ông Wilson phải ngã. Nhưng may ông giáo sư được vô sự khỏi thương tích.

Về nhà, tối lại giáo sư nằm trông thấy một điềm chiêm bao. Trong giấc chiêm bao cái nạn ô tô diễn lại y như lúc ban ngày. Trong khi thấy cái xe kia sắp tông vào xe mình, giáo sư hoảng hốt vọt đại ra ngoài đường, vọt rất mạnh, tông phải một cái cửa kiến, kiến bể, đâm vào tay, bị thương.

Chuyện đến đó vẫn thường, nhưng có đều nầy không ngờ là sáng ngày giậy, suy nghĩ mội hồi, rồi giáo sư bèn viết đơn trình lại tòa án, kiện ông Franck, đòi bồi thường, lấy cớ rằng tại ông Franck mới có điềm chiêm bao ấy!

Chuyện lạ hơn nữa là khi tòa án thấy đơn kiện của ông giáo sư thì liền chấp ngay và xử phạt bị cáo nhân phải bồi thường cho ông giáo 25.000 phật lăng!

Phải, chuyện cũng lạ thật. Nhưng cũng không lạ, là vì hễ có được hai đều kiện nầy thì đủ:

Một là bên nguyên phải là một người mà ai cũng công nhận là chân thành, không khi nào bịa chuyện để tống tiền;

Hai là quan tòa phải là người biết chuộng chân lý và làm theo lương tâm của mình, và phải là người ngày thường dân gian tin phục.

Coi hai cái điều kiện nầy thì cũng khá mong cho bên mình được thấy những chuyện như bên Mỹ. Nhưng không có những chuyện ấy cũng là may cho mình, vì « quan tòa » bên mình (nói về Trung-kỳ) đã có cái quyền lấy « ý » mà khép tội, nếu nay còn khép tội theo « điềm chiêm bao » thì họa là mình trốn qua bên Mỹ mà ở mới mong thoát khỏi những chuyện vô cố thọ họa!

Lạc-Nhân

VẬN-VĂN

Nhớ cảnh Nam-ô

Tạo-hóa khen thay khéo vẽ trò!
Ngồi buồn nhớ đến cảnh Nam-ô.
Trên rừng dưới bãi cây chồng chập,
Ngoài biển trong sông sóng nhấp nhô.
Đưa khách đường xa thu đất lại,
Thuận chiều ghe cá thả buồm vô.
Nào ai thanh khí người ưa cảnh,
Sẵn bút thiên nhiên vẽ bức đồ.

N. Q. X.

Ngắm cảnh cột cờ Hưng-hóa

Hỏi ai xây dựng tự bao giờ?
Vật đổi sao giời cứ đứng trơ.
Một giải vườn hoang cây cỏ mọc,
Bốn bề tường vững đá rêu mờ.
Gáo hồn kim cổ chim tìm cội,
Ngán cuộc hưng vong dế khóc xưa.
Ngắm cảnh càng thêm lòng xót cảnh,
Nước non nầy đã biết cho chưa?

Tòa Kiểm duyệt bổ

Chuyện vặt trong Khoa-học

Lại phát minh một thuyết rất mới

Ngày nay ai cũng biết cái công hiệu của thuốc ký-ninh đã giúp ích rất nhiều cho nhân loại. Thuốc ký ninh trị bệnh sốt rét rất thần diệu, làm hạ nhiệt độ xuống, để cho người bệnh được khoẻ, vì trong khi nhiệt độ lên thì người phải nhọc nhiều.

Thế mà bây giờ có nhà khoa học lại cho rằng cơn sốt là cần kíp cho thân thể loài người để chống cự lại các chứng bệnh. Một ông bác sĩ Mỹ lại bảo đối với những bệnh nhân nhiệt độ thường thường hoặc thấp, thì phải dùng cách nhân tạo mà làm cho nhiệt độ tăng lên, đặng chữa cho mau thành công.

Về khoa thủ thuật cũng có nhà đồng một ý ấy. Bác sĩ Mỹ S. Baer đã để ý rằng những vết thương của chiến sĩ tại sa trường, nếu lấy nấm mối, hoặc sâu bọ mà đắp vào thì rất mau lành.

Nhà thủ thuật nầy bèn đem cái thuyết ấy thi hành trong bệnh viện của mình; lấy sâu sắm tượng ra mười mà đắp vào các thương tích. Những sâu bọ sinh ra rất nhiều, ăn cả mấy chỗ thịt chết. Thế là cướp tất cả đồ ăn của vi trùng, lại còn phát ra một thứ chất độc giết các vi trùng ấy nữa. Vì vậy mà bệnh lành rất chóng.

G. H.

PHAN-VĂN-THIẾT Luật khoa cử nhân

Chánh-trị Âu-châu trong thời kỳ cận-đại

Ý-TƯỞNG VỀ CHỦ NGHĨA DÂN-TỘC

(Tiếp theo)

Cũng vì cái chủ nghĩa Dân-tộc mà đế quốc Áo-Hung (Autriche-Hongrie) phải tan tành và nhờ đó mà nhiều nước mới: (như Triết-khắc (Tchécoslovaquie) và Hung-gia-lợi (Hongrie) được xuất đầu, nhiều nước cả (như Pologne, Finlande, Lithuanie, Lettonie l'Esthonie) được phục hưng, và nhiều nước được mở rộng biên cương (như Serbie, Roumanie. . .).

Tuy thế, trong những nước mới trên đây cũng còn có một ít dân tộc vì thiểu số mà không lập thành quốc gia được (minorités nationales như dân Ruthèques ở Ba-lan, dân Hung-gia-lợi ở Lỗ-ma-ni (Roumanie) v. v....

Thấy đó ta cũng đã hiểu rằng cái chủ nghĩa dân tộc không thể nào đem ra mà thi hành một cách tận thiện tận mỹ được.

Trong lúc Âu-chiến, các nước liệt cường đương đầu đối chiến với nhau, họ cũng hiểu biết cái mãnh lực của cái chủ nghĩa dân tộc kia. Nên họ xúm nhau mà cầu cứu: Nga-hoàng hứa với dân tộc Ba-lan sẽ khôi phục quốc gia họ lại và cho họ tự trị. Ở Thổ-nhĩ-kỳ, đồng minh rất chăm lo bảo bọc các dân tộc khác trú ngụ nơi xứ ấy, như dân Ả-rập (Arabes), dân Syriens và dân Arméniens. Phe Đức-Áo thì tranh với Nga mà mua nhơn tâm dân tộc Ruthènes và các dân tộc ở miền Caucasie và kiếm thế mà xui dục dân Cao-ly nổi dậy đòi quyền độc lập mà làm rối cho Nhựt.

Cái ý tưởng dân tộc mà phục hưng lại là từ khi nước Pháp dấy ra một đạo binh người Tchèques làm như thế tức là công nhận cái dân tộc Tchèque vậy.

Nhưng vấn đề dân tộc thật là khó giải quyết. Không biết khởi ra từ đâu, mà đi tới đâu là cùng. Một dân tộc mà muốn lập thành quốc gia, không phải cái muốn « sinh hoạt chung » mà đủ, ấy là lẽ cố nhiên; ít nữa là dân tộc ấy phải có một cái trình độ tri thức, có lịch duyệt cho khá mới được. Và dân tộc ấy cũng phải có sản vật mà khai phá, và cũng phải cho cường tráng mới đủ sức đương đầu với người được v. v....

Dầu gì đi nữa, cái chủ nghĩa « dân tộc » ngày nay không còn là một cái « chủ nghĩa » nữa, vì nó đã thành một sự thực lẽ rồi.

Cái chủ nghĩa ấy thật đáng kính phục, nhưng rất hại cho sự Hòa-bình của thế giới. Vì vậy mà phải đem ý tưởng rộng rãi hơn mà chiếu đối lại cái chủ nghĩa ấy, đó là ý tưởng đại hòa bình, tức là những ý tưởng lập thành « Vạn quốc hội » vậy. (HẾT)

https://tieulun.hopto.org

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN
HÚT THUỐC LÁ JOB

Chuyện một người ở ngôi sao Sirius đi du-lịch sang ngôi sao Saturne

(Nguyên-văn của Voltaire)
(Tiếp theo)

Tác giả viết đến đây không phải có ý dám khinh bỉ những kẻ đã làm ra mặt lớn lao ở đời nầy đâu. Cứ đúng lẽ mà nói, thì một giống người cao không đến 2 thước, nay đem sánh với một giống khác cao đến 20000 thước, thời là một vật tối vi tế, cũng như ta đối với loài vi trùng mà những nhà bác học đương nghiên cứu.

Sau một hồi lâu, hai người xét nghiệm kỹ càng rồi, đều mừng rỡ mà la lên rằng: « À chúng nó, con thời cúi xuống, con thời ngước lên, tợ như chúng nó mang xách đồ đạc gì rất nhộn nhịp lắm ». Chàng Mi cô-ga là một người có tính quan sát rất tinh tường, chàng đã nghiệm biết chắc chắn là những giống vật nhỏ mọn ở trên bàn tay của chàng cũng có biết nói chuyện gì cùng nhau. Vậy chàng bảo cùng ông thư ký, ông thư ký lại nói rằng: « Nhân huynh nói chơi chứ ! Một loài tí ti như thế nầy, mà nói phô thế nào được ? Vả chăng chúng nó biết chuyện mà nói, thời ít ra nữa cũng tư tưởng gì mới được, mà có tư tưởng thời phải có óc, có bổn mới có tư tưởng chứ ! Nhân huynh bảo thế e không có lẽ.

Mi-cô-ga: Không, tôi dám chắc rằng trong những vật nhỏ mọn nầy, ắt cũng có nhiều sự bí mật, chứ không phải không.....

Ông thư ký lại nói: Thôi, chúng ta hãy nghiệm xét lại cho tường tận rồi sẽ nói thời hơn.

Mi cô ga nói: phải, rồi xỏ tay vào túi lấy ra một cái kéo, xắp lấy một chút dầu móng tay cuốn lại thành ra một cái ống loa. Lấy cái miệng loa ấy chụp trùm lên trên chiếc tàu và các người hành khách ở trong tàu. Xong, ghé tai vào đầu chót ống loa mà nghe, thời nghe có tiếng vù vù, như thể ta nghe tiếng một bầy ong kêu vậy. Trong chốc lát thời chàng phân biệt ra được tiếng nói. Chàng nghe đã chắc chắn là bọn ấy nói bằng tiếng Hồng-mao. Khi ấy cả hai người càng thêm lấy làm lạ lùng, và nóng nẩy lên, muốn làm thế nào mà giao thiệp nói phô cùng những loài vật nhỏ ấy cho được. Lại còn lo một nỗi tiếng nói của hai người quá to, sợ vang óc lói tai bọn kia. Nên chi hai người mới phải lấy tăm mà ngậm vào miệng rồi nín bớt hơi lại mà nói. Ông thư ký lùn bèn ngồi lên trên đầu gối của chàng Mi-cô-ga, còn chiếc tàu và cả bọn hành khách thời ở giữa bàn tay của chàng. Đoạn chàng mới cúi đầu xuống cho tận mà nói thời hai bên mới hiểu tiếng nhau.

Mi cô ga bắt đầu nói: « Ôi, loài vi trùng kia ôi ! thiệt ông tạo vật khéo đa đoan lắm đó, đã tạo thành ra những vật loại quá ti tiểu lắm đó; nhưng ta cũng lấy làm cảm ơn, là vì ngày nay đã cho ta biết đến được những sự bí mật vô cùng tận ở trong vũ trụ như thế nầy. Ta nguyện đem lòng bác ái của ta mà bảo bộ cho chúng bay, chứ không sao mà sợ ».

(Còn nữa)

DO-LAI CỦA LOÀI NGƯỜI

Mấy nghìn vạn năm về trước, tổ tiên chúng ta do loài vượn mà biến thành loài người thế nào, vấn đề ấy đối với vũ trụ quan, nhân sinh quan của chúng ta có cái ý nghĩa rất lớn lao trọng đại. Vũ trụ quan và nhân sinh quan của ta lại là cái chi phối cho hết thảy tư tưởng và hành động của ta, vô luận về việc bình thường hằng ngày, hoặc về tôn giáo chính trị xã hội. Bởi thế vấn đề nhân loại do lai là một vấn đề rất có ý vị, ta không thể không nghiên cứu vậy.

Kể trong các nhà học giả thuyết minh về vấn đề ấy được chính xác hơn hết thì trước nhất có Đạt nhĩ Văn (Darwin) là người sáng lập ra thuyết tự nhiên đào thải (sélection naturelle) sau cũng có nhiều người, song duy có ông Âu cách tư (Engels) là giải quyết vấn đề ấy được thấu triệt.

I. — Chủ nghĩa Đạt nhĩ Văn

Trước Đạt nhĩ Văn người ta đều cho rằng các vật hữu cơ thể là cố định, từ xưa vẫn không biến đổi. Cái mô hình của động vật thực vật và loài người, từ khi mới sinh thành cũng đã như ngày nay rồi. Nói khác ra, người ta đều lấy nhân quan thần học mà quan sát vạn vật, cho vạn vật là bất biến bất dịch mà không có quan hệ liên thuộc gì với nhau. Âu cách tư nói: «Đạt nhĩ Văn từng đã công kích tự nhiên quan của thần học rất kích liệt. Đạt-nhĩ Văn chứng minh rằng các vật hữu cơ ngày nay, bất luận là động vật, thực vật hoặc loài người đều là sản vật của cuộc tiến hóa đã trải mấy nghìn vạn năm rồi». Đạt nhĩ Văn theo phương pháp khoa học mà tham cứu, xét ra được rằng hình thức và cấu tạo của động vật thực vật không phải là cố định mà là biến di. Đạt nhĩ Văn ở trong nhà thí nghiệm, muốn suy cứu cái kết luận ấy, trừ ra dùng phương pháp nhân công để nghiên cứu động vật thực vật thì không còn phương pháp gì tốt hơn nữa. Mà về phương diện ấy thì nước Anh thực là một quốc gia mô phạm. Trước đây hơn một thế kỷ, cái tạo chỉ của phương pháp nhân công nghiên cứu ở nước Anh đã có thành hiệu rất nhiều, rồi cho nên muốn xác định những chứng cớ nọ kia không đến nỗi khó khăn như ở các nước khác. Theo sự khảo sát của Đạt-nhĩ-Văn những động vật thực vật đồng chủng, do nhân công bồi dưỡng, thành khác nhau lắm, lại khác nhau hơn là những động vật thực vật đồng chủng thiên nhiên. Cứ thế, một mặt thì sự biến di của vật chủng đã có chứng thực tương đương, lại một mặt những hữu cơ thể hình thức khác nhau vị tất không phải do một tổ tiên mà xuống. Đạt-nhĩ-Văn lại nghiên cứu xem từ trong bản thân của tự nhiên có thể tìm được cái nguyên nhân chủ yếu của sự biến hóa theo nhân công bồi dưỡng đó không. Ông so sánh cái phôi thai (embryon) tự nhiên với một vật thể hữu cơ thể đã thành thực, thì thấy mỗi cái phôi thai đều có cái yếu cầu phát dục. Trong sự phát dục của nó lại không những chỉ có cạnh tranh vật thể với vật thể mà còn có cạnh tranh với không gian và quảng độ nữa. Bởi thế trong cuộc vật cạnh thiên trạch ấy chỉ những cá thể nào có các đặc tính lợi cho sự sinh tồn thì mới có hy vọng thành thực và phiến tử được. Các đặc tính ấy lại có cái khuynh hướng di truyền; những cá thể không có đặc tính ấy thì không khỏi diệt vong. Những vật thể nào sinh tồn được là những vật thể thích ứng với hoàn cảnh, là những kẻ thắng lợi trong cuộc cạnh tranh. Những vật thể nào không sinh tồn được là những vật thể không thích ứng với hoàn cảnh, là những kẻ thất bại trong cuộc cạnh tranh. Sự biến dị của các hữu cơ thể là kết quả của tự nhiên đào thải vậy. Con cái của một cha mẹ cũng có nhiều chỗ khác nhau, đều có đặc tính cả, quyết không giống nhau hẳn. Do đó chỉ những đặc tính thích với sự sinh tồn mới có sức di truyền mà bảo trì lâu được, đời nầy sang đời khác, khi gặp có hoàn cảnh mới lại có đặc tính mới sinh ra mà vật chủng lại biến dị nữa.

Xem thế Đạt-nhĩ-Văn không những chỉ thuyết minh sự biến di của hữu cơ thể mà tìm được cái định tắc của sự biến dị. Ông lại căn cứ vào cái tính phiến thực, tính biến dị và tính di truyền của hữu cơ thể theo cái quan điểm duy vật mà giải thích cái nhân quả tiến hóa của sinh vật giới. Cái nguyên động lực của cuộc tiến hóa ấy chỉ là ở chỗ thích ứng với hoàn cảnh. Cái nguyên tắc căn bản của chủ nghĩa Đạt-nhĩ-Văn có thể mà thôi vậy.

(Còn nữa)

Nguyễn-thị-Thu-Ba

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Đánh người vở sọ

Hôm 22 décembre vừa rồi tên Lê nguyên Long, là con thầy chánh tổng Lê huy Côn, làm đoàn xả làng Phong thái, phủ Tĩnh gia, vì hiềm thù gì với tên Chấn, mà đem anh em thầy tớ đến nhà tên Chấn đánh tên ấy vở sọ, rồi kéo nhau tẩu thoát. Quan nha đã về làm biên bản và cho khiêng tên Chấn đi nhà thương phủ Tĩnh. Bệnh tình tên ấy nguy lắm, thế mà lũ hung thủ kia vẫn ung dung ở nhà như thường. Lạ nhỉ !!!

Một người làng biết chuyện
Chứng tri

QUẢNG NGÃI

Gặp lửa bỏ vào tay người

Nguyên ngày 22 décembre, ký giả đi qua chợ Vàng ở làng Ngọc-việc thuộc huyện Yên định thấy một người đàn bà độ ngoài 20 tuổi, tay bồng con thơ đang ngồi than thở với chủ hàng, nói ra bộ buồn rầu lắm. Ký giả hỏi thì người đàn bà ấy vội vàng ngẩng lại nói hết đầu đuôi như sau nầy: « Chồng tôi tên là Hoàng-duy-Mạch ở làng Ngọc-vực, tổng Bài-châu, huyện Yên-định. Vợ chồng tôi chỉ lo việc sinh nhai, còn việc làng ai hay ai đỡ mặc ai, cứ yên thường thủ phận làm ăn. Đến khi chú tôi là ông lý Bốn ra làm lý trưởng, chồng tôi có nói với chú rằng: những người gian phi trong làng nên trừ bớt đi, thì dân mới được yên ổn. Lúc bấy giờ những người ấy không được tung hoành tự do cho lắm, nên có lòng căm tức, khi xuôi nguyên, khi giục bị, đã nảy nọ một lần với chú tôi.

Bây giờ chú tôi đã thối dịch rồi, lý trưởng mới là Hoàng-duy-Lực ra phục sự, thì bọn kia coi ra dắc chí lắm. Ngày 29 tháng 10 thầy có trát quan phủ Thiệu-hóa tư cho quan huyện Yên-định bắt chồng tôi, nói rằng bán trâu gian của ông lý làng Cao-phú, thuộc phủ Thiệu hóa. Bây giờ người mất trâu nhận được đem trình quan sở tại, truy nguyên ra thì tên chồng tôi dứng bán mà dấu lý trưởng làng tôi nhận thựt. Cái giấy chẳng biết vì đâu mà có như thế, thật chồng tôi chẳng có tự tích chi mà cũng chẳng bán trâu bán bò bao giờ. Từ khi chồng tôi bị bắt đến giờ, tôi chẳng nghe tin tức gì cả, tôi hỏi thăm nghe người ta nói rằng ông lý làng tôi khai là không đóng dấu và cái dấu triện ấy lại đồ cho chú tôi đóng lưu khống để lại rồi chồng tôi đem làm như thế. Khổ thật ! chẳng biết quan Phủ Thiệu-hóa có lấy lẽ công bằng mà minh cứu cho không ? Tôi nay thì bồng mấy đứa con thơ mà chồng thì bị giam chẳng biết kêu ai cho thấu được ».

Mong rằng quan trên nên lấy công tâm tra xét để trị kẻ gian mà tha người ngay.

Đ.-pb.-M.

NGHỆ-AN

Ai thấy, xin chỉ giúp

Tôi có người chồng tên là Nguyễn văn Phan ở làng Phúc Xuyên, tổng Văn Viên, phủ Hưng Nguyên, tỉnh Nghệ An, năm nay độ ba mươi sáu tuổi, thân thể ốm gầy, ngày tháng tâm nói đi kiếm thuốc để trị bệnh mà đến nay trông mãi cũng không thấy về. Vậy nhờ qui ngài ai có biết chỉ giùm cho, tôi cảm ơn vạn bội.

PHẠM-THỊ-EM

Village de Khánh-sơn, canton de Văn viên, phủ de Hưng nguyên province de Nghệ An.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Tòa Kiểm duyệt bỏ

AI LÀ KHÁCH
DU-LỊCH ?

Người mình gần đây đã biết hứng thú du lịch, kẻ thì đi xe đạp từ Nam ra Bắc, người thì đi bộ từ Bắc vào Nam, ngoài ra kẻ đi xe hơi xe lửa thì không kể xiết; mà trong khoảng đường du lịch ấy thì xứ Trung kỳ chiếm một đoạn rất dài. Vậy muốn được tiện trong cuộc du lịch, không chi bằng mỗi người cắp nách một quyển sách nhỏ "DU-LỊCH TRUNG KỲ".

Sách nầy có tánh-chất địa-dư và lịch-sử, học trò xem cũng rất có ích trong sử học.

Mỗi quyển giá 0$10, ở xa gởi thêm 0$13 tiền cước.

Tiếng-Dân

RÉBO machine à calculer
PHÁP-HOA-TỰ-ĐIỂN, lớn 0$50 nhỏ 0$40
ĐÀO DUY ANH — Quan hải Huế

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bịnh
SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. SARREAU)
119 123 rue Catinat -: SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

MỘT VIỆC MỞ MANG RẤT
CẦN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ANNAM (SÉTÉGA) QUINHON kính lời bá cáo cho qui hành khách đặng hay rằng kể từ 1er Décembre 1930 SỞ XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho Hãng SÉTÉGA chuyên chở hành khách hạn từ đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang về tới các tỉnh từ Nhatrang-Tourane. Xe chạy hãng ngày bằng kiểu xe gương (AUTOCARS CONDUITE INTÉRIEURE) chỗ ngồi rộng rãi kín đáo đi cẩn thận, đúng ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane xe lửa và xe hơi *không quá một xu một cây số.*

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các gares từ Saigon—Nhatrang giấy đi thẳng suốt về cho tới các tỉnh miền Nhatrang—Tourane.

Mua giấy đi suốt (Billet direct) thì khỏi phiền phí gì cả. Ra tới gare Nhatrang *nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để chực sẵn lại đó thường ngày* xe đưa thẳng về nhà trọ. Ở lại đêm ở Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ tử tế, sáng ra lên xe đi đúng hai ngày tới Tourane, khỏi phải đi đêm hôm khuya khoắc mất nhọc tinh thần, nguy hiểm tánh mạng. Mỗi khi qui hành khách giao cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA hiến lại một số tiền hoa hồng từ một cắt đến bảy cắt tùy theo khoản đường dài vắng, (giấy đi suốt khoản Saigon — Nhatrang về thẳng Nhatrang — Tourane).

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanthiết Saigon SỞ XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một gare nào ở trong khúc đường Nhatrang—Saigon giá tiền dưới một xu một cây số. Đến Nhatrang cứ trình giấy của Hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau chóng dễ dàng. Mỗi vé xe lửa mua tại SÉTÉGA sẽ được hoa-hồng từ một cắt đến bảy cắt, như khoản trên vừa nói.

Bagages từ Tourane—Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai chục Kilos, còn từ Nhatrang—Saigon phải tính đúng giá của sở xe lửa.

Suốt lọc đường Tourane—Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các sở đại-lý để giao-thiệp các việc chuyên chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đặng tiện mọi bề mà khi có cần dùng hỏi hàng đều gì thì đã có người của hãng chỉ vẽ sắp đặt rất tinh tường.

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINHHOA VANGIA BANTHACH TUYHOA TUYAN SONGCAU TUYPHUOC QUINHON BINHDINH PHUCAT PHUMY BONG-SON TAMQUAN SAHUYNH DUCPHÔ MÔDUC QUANGNGAI CHAUO TAMKY HALAM CHƠCUI PAIFO VINHDIỆN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang	:	5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ tối
— Quinhon	:	5 giờ sáng, đến Nhatrang 5 giờ tối
— Tourane	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Quinhon 5 giờ 1/2 tối
— Quinhon	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Tourane 5 giờ 1/2 tối

LA DIRECTION

Ngân-Sơn, ngày 15 Mai 1930

M. Viễn-Đệ à Đồng-hới,

« . . . . . .
« Tên Phùng là phu chặt củi cho tôi, vô ý chặt cây tréo, nó « bật ra móc nhằm mũi y, bị rách mũi độ hai phân tây, « máu chảy lòa-ly, đau nhức không ngừng, tôi liền đem dầu « Khuynh-Diệp về cho y xức, trong có mấy hôm đã đóm, « da non và nay đã lành như thường. . . . . .

« Con trai tên Lợi bị phỏng lửa, nớt cả cánh tay, « cách hai ngày đã có máu hôi. Sau tôi vẽ thoa dầu « Khuynh-Diệp thời cách có bốn bữa đã thật lành hẳn. . . . . .»

LƯU-TRỌNG-TUẤN
Bán củi xe-lửa ở gare Ngân-Sơn -

PHAN RANG

Công lý ở đâu ?

Bửa 22 tháng chạp 22-12-30 ký giả đi ngang qua làng Mỹ-Đức tỉnh Phanrang, vì có công chuyện nên phải ở lại nhà một tên dân trong làng, được nghe những chuyện sau nầy :

Nguyên tên lý trưởng Đặng-văn-Dực, ỷ mình làm việc đã lâu, quen biết với kẻ bề trên ở tỉnh nên về làng thường hiếp đáp dân quê. Xin kể một vài điều những tệ của tên lý trưởng Đặng-văn-Dực như sau nầy :

1·) Thừa dịp lộn xộn cọng sản, về làng bảo mỗi người phải nạp cho y 5$00, dọa nếu không thì y tố giác (!!) và bắt giải xuống quan. Dân quê nghe nói sợ sệt, lo chạy cho được số tiền ấy, nạp cho y.

2·) Còn trâu bò của dân ra ăn ngoài đường lộ, y bắt những kẻ có trâu bò ấy phải đóng mỗi người 2$00 tiền phạt, tưởng tiền ấy y đem vào sổ công nho, nào ngờ đâu y bỏ vào túi hết.

3·) Trong làng có nhiều người dân ngụ, chưa về làng chánh đóng giấy thuế thân được vì xa và mất làm ăn, bị y buộc phải mua giấy thuế thân ở làng Mỹ-Đức, mỗi người phải nạp thêm 3$00 lừa với tiền thuế thân là 5$00 mới bán bài chỉ. Còn nhiều người mới đúng 17 tuổi y bắt nạp tiền thuế thân con dân quê mùa có biết chi, nghe nói bắt đóng giấy thuế thân; thì cứ việc đưa tiền ra. Y góp lấy tiền hết rồi bỏ túi, nào có thấy phát giấy thuế thân đâu ?

Dân sự trong làng Mỹ-Đức, thấy lý trưởng hiếp đáp như thế, không thể ở được, đều chạy về làng của ông Duval ở Tourcham hết.

Những điều những tệ của lý trưởng làm như vậy nhà trách nhiệm nên ghé mắt đến cho con dân trong làng nhờ.

Cực lòng

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển, mỗi quyển 0$20

BẮC-KỲ

Vụ truyền đơn cờ đỏ ở Ninh bình

Về vụ truyền đơn cờ đỏ xảy ra ở huyện Gia-viễn tỉnh Ninh-bình hồi tháng Août, trước đây Tòa-án Đệ-nhị cấp tỉnh Ninh-bình đã kết án ba người bị cáo như sau nầy : Trần-lê-Đức ba năm tù, mười năm quản thúc; Trần-lê-Đệ sáu tháng tù, năm năm quản thúc; Nguyễn-văn-Tư ba tháng tù, ba năm quản thúc.

Hôm thứ hai trước tòa Thượng thẩm Hanoi đã phúc lại vụ nầy; nhưng hôm ấy, sau khi thẩm vấn những người bị cáo xong, thì tòa còn hoãn lại. Đến sáng hôm nay, tòa mới tuyên án như sau nầy : Trần-lê-Đức và Trần-lê-Đệ, mỗi người bị kết án năm năm tù, mười năm quản thúc; Nguyễn-văn-Tư (là người cho Đức và Đệ trọ tại nhà), bị kết án một năm tù, ba năm quản thúc.

Bắc kỳ thời báo sắp ra đời

Bản báo có được tin một bạn đồng nghiệp mới gọi là BẮC-KỲ THỜI-BÁO do ông Dương tự Tám làm chủ nhiệm, nay mai sẽ ra đời ở Hanoi. Xin có lời chào mừng bạn đồng nghiệp mới.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Kỳ xổ số thứ 39, xổ tại Tổng cuộc ở Saigon ngày 29 tháng Décembre 1930. *Cách thức số 2.* —

Série 1366 được ra. Trong série nầy có một vé tiết-kiệm, số 1366 của ông **Raymond Granet** làm hãng Rauzy et Ville ở Saigon được **hồi lại một ngàn đồng**

Cách thức số 3.— Xổ số lần thứ 6 — Série 1521 được ra.

Xổ trả tiền lời. —

Tới ngày 29 Décembre 1930, hội đã bán đặng. . . . . 4413/4 vé

Số tiền lời xổ trả tháng nầy là . . . . $ 222,38.

Vé 316 được ra.

Vé nầy là vé phân nửa của ông **A seng làm ảng Sica Tourane** nên chỉ hưởng được phân nửa mà thôi. Còn phân nửa kia số 320 về phần ông **Marcel Desprez** làm hãng Rauzy et Ville ở Saigon. Hai ông chủ vé trên đây, được lãnh mỗi ông 111$19.

Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 28 Janvier 1931.

XỔ SỐ QUỐC-TRÁI

(Lần thứ 88)

Ngày 1er Décembre 1930

Những số sau nầy trúng 100$00

(Tiếp theo và hết)

88.765	95.922	102.638	111.053	116.991
88.881	96.025	102.813	111.137	117.078
89.137	96.209	102.962	111.151	117.227
89.267	96.466	102.990	111.168	117.518
89.450	96.525	102.992	111.231	117.568
89.640	96.629	103.000	111.285	117.618
89.644	96.901	103.679	111.406	117.724
89.719	96.952	103.874	111.455	117.747
89.804	97.107	103.981	111.657	117.980
89.910	97.192	104.272	111.688	118.004
90.111	97.212	105.017	111.766	118.085
90.565	97.402	105.093	111.782	118.164
90.567	97.496	105.116	111.913	118.373
90.687	97.579	105.246	112.383	118.428
90.883	97.715	105.294	112.611	118.677
90.924	97.720	105.330	112.703	118.723
91.064	97.789	105.382	112.724	119.111
91.131	97.922	105.455	112.835	119.164
91.313	97.971	105.507	112.843	119.221
91.693	98.212	105.780	112.902	119.393
91.731	98.638	106.050	112.994	119.460
91.929	98.767	106.175	113.050	119.655
92.020	98.794	106.234	113.084	119.845
92.117	98.854	106.309	113.315	119.862
92.166	98.877	106.462	113.355	119.900
92.210	98.990	106.482	113.505	120.068
92.700	99.052	106.596	113.791	120.311
92.813	99.141	106.797	113.822	120.348
92.845	99.145	106.825	113.830	120.366
92.881	99.226	107.011	113.850	120.429
93.023	99.338	107.156	113.886	120.625
93.036	99.433	107.512	113.988	120.762
93.046	99.543	107.582	114.160	120.777
93.184	99.649	107.782	114.219	121.149
93.302	99.951	107.886	114.301	121.164
93.337	100.276	107.953	114.460	121.179
93.549	100.472	108.013	114.499	121.430
93.550	100.597	108.218	114.643	121.448
93.633	100.822	108.278	114.646	121.523
93.821	100.837	108.355	114.680	121.563
93.918	100.896	108.386	114.701	121.588
93.935	100.980	108.414	114.824	121.641
94.014	101.343	108.440	114.960	121.827
94.176	101.435	108.615	114.998	122.073
94.332	101.439	108.888	115.011	122.077
94.343	101.497	108.925	115.114	122.372
94.349	101.516	108.982	115.197	122.379
94.532	101.649	109.095	115.338	122.512
94.570	101.697	109.117	115.342	122.591
94.586	101.935	109.123	115.468	122.680
94.705	102.202	109.370	115.513	122.799
94.721	102.283	109.535	115.691	122.802
94.731	102.317	110.170	115.825	122.809
94.744	102.417	110.310	115.933	122.996
94.977	102.431	110.369	116.225	123.003
95.114	102.501	110.485	116.326	123.115
95.116	102.528	110.716	116.600	173.165
95.227	102.567	110.731	116.669	123.353
95.791	102.589	110.925	116.910	123.355
				123.387

Những phiếu quốc-trái có số ở trên nầy thì được lĩnh tiền tại các sở Kho bạc trong cõi Đông-pháp bắt đầu từ ngày 15 tháng giêng tây.

Khi lĩnh chỉ phải trừ tiền thuế nhà nước đã định mà thôi

Các người có những phiếu ấy phải đem nộp phiếu tại Kho-bạc từ bây giờ để tiện việc kiểm soát. Khi nộp sẽ có giấy biên nhận.

VIỆC THẾ-GIỚI

Á-ĐÔNG

TIN VÂN-NAM

Phái bộ Hàng không Đông pháp sang Công cán ở Vân nam

Vân-nam phủ 23 décembre. — một đoàn tàu bay nhà binh Đông-dương đã bay lần đầu từ Hanoi sang Vân-nam phủ Năm chiếc tàu bay hiệu Potez 450 mã lực khởi hành từ Hanoi vào hồi 11 giờ 15 phút ngày 19 décembre vừa rồi, đến hồi 3 giờ 25 phút sau khi bay vòng quanh tỉnh thành thì hạ cánh xuống Vân-nam phủ Đại-tá Primorel và các phi công được sở Hàng không Vân-nam đón tiếp long trọng.

Trong cuộc phi hành mọi sự được bình an, bay dọc theo đường thiết lộ, ở cao nguyên sông Hồng hà, trên 600 thước thì thấy có mây đen che ám phong cảnh. Từ Lao kay trở lên, giời quang mây tạnh, sau khi bay qua miền núi non hiểm trở, không tiện cho tàu bay đậu lỡ khi có xảy ra các sự nguy hiểm, rồi trông thấy bình nguyên Á-minh-châu và Mông tự thì lại được vững dạ.

Kiều dân Pháp đối với các phi công tỏ lòng hoan nghênh, buổi chiều các phi công dự tiệc tại tòa lĩnh sự.

Phái bộ Hàng không đã trở về Hanoi

Năm chiếc phi cơ do Thiếu-tá De Prémorel quản đốc bay đi công các bên vân nam đã trở về Bạch-mai hồi 5 giờ chiều hôm thứ bảy. Một chiếc vì trời xấu phải hạ xuống Phú-thọ, sáng hôm qua mới bay về.

Mấy người phiến loạn Việt-Nam bị bắt ở Vân-Nam

Vân nam phủ 23 décembre. — Trong đêm 6 sáng ngày 7 và trong ngày 8, chính phủ Vân-nam hiệp sức với tòa lĩnh sự Pháp đã cho bắt mấy người phiến động Việt-nam.

CHÁNH-SÁCH ĐỘC-TÀI CỦA TƯỞNG-GIỚI-THẠCH

Thượng hải 27 décembre. — Sau ba tuần lễ xa vắng Nam-kinh đến lưu tại Hán khẩu mà chuyên việc tổ chức cuộc bài trừ Cọng sản ở Trung bộ nước Trung-hoa, thì nay Tưởng-giới-Thạch vừa mới từ Hán-khẩu đáp một chiếc pháo thuyền trở về, và đã đi kinh lý Thượng-hải. Tưởng tới Thượng-hải một cách rất bốt nhiên, không ai biết trước cả.

Tưởng vừa mới làm mấy thủ đoạn sau nầy, càng đủ tỏ ra là người độc đoán :

Lẽ ra Tưởng đi tàu bay từ Hán-khẩu trở về, nhưng tưởng đến trường bay chậm mất một giờ đồng hồ, lúc ấy chiếc tàu bay chở thư đã bay đi rồi. Tưởng phát cáu, hạ lệnh bắt giam một viên chức sở Hàng-không ở Hán-khẩu và đóng cửa các phòng giấy sở ấy.

Các học sinh ở Quảng-châu vẫn bãi khóa từ ngày 1er décembre; Tưởng thấy vậy, đã điện cho chính phủ Quảng-đông, bảo nếu có cần thì cứ dùng binh lực mà bắt các học sinh phải đi học.

Việc «bãi khoản, ly kim» (là một thứ thuế phụ) mà đem các thứ thuế mới thay vào kể từ ngày 1er Janvier 1931 sắp tới nay, làm cho dư luận dị nghị xôn xao; Tưởng thấy vậy bèn ra một bản thông cáo nói rằng chính Tưởng sẽ hành động một cách rất cương quyết để đối phó với những kẻ phản đối việc ấy.

Hại núi lửa ở Nam dương quần đảo

Veltevreden, 28 décembre. — Núi lửa Merapi đến hôm nay mới chịu nguôi lần Số mạng người bị thiệt hại có đến 1300; trong đó có tính luôn vài trăm người mất tăm mà không mong tìm lại được.

Dân số Nhật bản

Tokio, 13 décembre. — Theo thống kê sau cùng, dân số Nhật bản có đến 90.404.993 người chớ không phải 89.068.134. Dân số Corée là 21.057.969. Như vậy thì trong 5 năm dân số Nhật-bản tăng lên được 9 triệu. Dân số Corée trong 5 năm tăng lên được 1.535.024.

Khởi nghịch ở Birmanie

Rangoon, 29 décembre — Có tin của chính phủ Birmanie rằng ở miền Irraonaddy có khởi nghịch Quân khởi nghịch đánh mấy làng chung quanh đấy, chiếm lấy khí giới để dùng. Có nhiều người bị hại bị thương

ÂU-CHÂU

Bệnh tình ông Poincaré

Paris, 26 décembre — Bệnh tình ông Poincaré xem đã thuyên giảm nhiều.

Thợ thuyền thất nghiệp ở Pháp

Paris, 27 décembre. — Tổng-trưởng Lao động tuyên bố rằng theo thống kê vừa rồi, có đến 10.000 thợ thuyền thất nghiệp, và chính phủ đã sắp đặt phương pháp đối phó với vấn đề thất nghiệp.

Nội các Steeg với đảng xã hội

Paris, 28 décembre — Nội các Steeg với đảng xã hội xem bộ không dung hòa nhau. Ông Pierre Renaudel viết trong báo «La vie sociale» rằng: Nội các ấy không phải nội các của chúng ta; nó vẫn có nhiều sự bất lực, chúng ta chỉ mong rằng những sự bất lực ấy không có ảnh hưởng đến việc làm của nó. Chúng ta không có khả ước gì với nó. Ông Steeg nói ông chỉ đi với người nào muốn đi với ông, chúng ta trả lời lại : chúng ta nghịch với người nào nghịch với chúng ta

Thống soái Joffre gần tắt hơi

Paris, 29 décembre. — Khi 9 giờ 45 tối ôm nay Thống-soái Joffre xem như gần tắt hơi Người đến thăm rất đông.

Đảng vô chính phủ ở Pháp hoạt động

Nice, 29 décembre — Ở Beausoleil, lúc 4 giờ chiều, một quả bom nổ trước một nhà hàng bán đồ trang sức, làm bể cả các kính, đồ vật vừa mất vừa hư hỏng gần hết. Đã mở cuộc điều tra nhưng người ném bom và nguyên do sự ném bom đều chưa rõ được.

Phong trào cách mệnh ở Tây Ban Nha

Madrid, 26 décembre. — Tổng trưởng Nội vụ có tin cho các báo rằng hiện nay ở khắp trong tỉnh hạt madrid được yên tĩnh. Nhơn ngày lễ Noël có thả nhiều tù phạm chính trị.

Học sinh xung đột ở Bỷ

Gand, 27 décembre. — Trong một nhà nhạc, học sinh tôn giáo và tự do xung đột với học sinh Flamingants

Một tay chủ động cuộc cách mệnh Tây Ban Nha sang Bỷ

Bruxelles, 21 décembre — Viên quan tư tàu bay France là một tay chủ động cuộc cách mệnh ở Tây ban Nha, sau khi cuộc cách mệnh bị thất bại, bỏ sang Bồ-đào-nha, nay lại đáp tàu sang Bỷ. Một tờ báo Bỷ phỏng vấn ông ta, có hỏi ý ông đến Bỷ làm gì, thì ông ta trả lời đến nghỉ vài ngày rồi sẽ tìm việc làm.

Phong trào phản đối chính phủ ở Thổ Nhĩ Kỳ

Stamboul, 29 décembre. — Mới có một buổi hội nghị bất thường để xét cuộc phiến loạn ở Menemen vừa rồi. Theo cuộc điều tra thì cuộc phiến loạn ấy do đảng Mackihibend khởi xướng. Nhiều lãnh tụ đảng nầy đã bị bắt. Cuộc phiến loạn nầy là sự kết quả của sự vận-động đã lâu và khắp cả trong nước.

Chính phủ đã trình cho nghị viện một bản dự luật dùng những phương pháp nghiêm nhặc mà đối phó với những tay phiến loạn. Hiện ở một đôi thành phố đã bắt được một ít người Chính phủ đã cất chức hai viên Thống đốc ở Smyrne và Manisse.

NHIỀU NGƯỜI BỊ :

PHÒNG-TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là từ 25 đến 40 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vì ham tình-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thọ bịnh: gọi là Phòng-tích. Khi thọ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ, thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng dày.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, chứng bịnh ắt thấy đỡ, chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bận uống, giá : 0p 40 VÕ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lachtray HAIPHONG.

ĂN TỪ Kim-tiền năm 1925

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ :

HUẾ : Hiệu VĨNH-TƯỜNG, phố Gia-Long.

TOURANE : THÁI-VIÊN phố Musée và NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đỗ-hữu-Vị.

QUANGNGAI : NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch Trụ, Mộ-Đức và CHÍ-HOÀNG à Sông vệ.

NHATRANG : MỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN, Librairie.

TAMQUAN : Hiệu ông ĐỘI-CHẮN.

VINH : Hiệu SINH-HUY phố Gare.

DALAT : ĐINH-VĂN-CHÂU, Librairie.

FAIFOO : HOÀNG ĐẮC - VINH 155 phố Pont Japonais.

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả

CÔNG CUỘC HƠN 100 NĂM !

Các ngài có cần đến thuốc xin mời lại hiệu

VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Vinh, Hatinh, Donghoi, Hué, Tourane, Faifoo

sẽ được như ý :

Thuốc sống mua tại Hongkong bán được giá hạ.

Thuốc chế sao tẩm rất cẩn thận

Hoàn tán toàn những thứ gia-truyền cả.

Có thứ : Cao đơn tễ nhiều chứng rất hay.

DẦU VIỆT-NAM TRỊ BÁ CHỨNG

Mua đâu cũng là tiền, mua giúp cho chúng tôi lợi có phần hơn.

Một mối lợi to cho các nhà làm ảnh chuyên nghề

Hiệu HƯƠNG-KÝ có rất nhiều kính, giấy, thuốc ảnh, lại bán hạ một giá đặc biệt. Các Ngài buôn bán với Hiệu HƯƠNG-KÝ được hưởng lợi quyền chẳng khác gì buôn bán với các Hiệu bên Pháp. Nhân dịp này, các bạn đồng nghiệp nên kíp gửi thơ thương lượng.

HƯƠNG-KÝ cẩn bạch

VĂN-HÓA-LANG

Số 10

Nguyên-văn của **Jack London**

Giang-hạ *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ NĂM

Cái cảnh tôi đoài

(Tiếp theo)

Ở trong trại người con Bạch-nha lần lần thuộc cả đường đi nước bước và quen lần với cái cách sinh hoạt giữa thú người. Chính ở đó nó mới biết sự bất công của các con chó lớn, và sự tàu ăn của chúng, khi người quăng cá, thịt trong các bữa ăn. Nó lại thấy rõ thú người thường thường là công bình hơn, con nít thì hung dữ, còn đàn bà thì hiền hậu hơn hết thường hay quăng thịt quăng xương. Nó cũng đã nhiều khi xung đột với mấy con chó mẹ lẻ chó nhỏ, và nó biết tốt hơn là dùng cái chánh sách để họ yên và đứng xa họ, thấy họ đến thì tránh đi.

Nhưng con Lip lip chính là cái vạ trong đời của nó. Lip-lip nhiều tuổi hơn, lớn hơn, mạnh hơn nó, cứ nhè nó mà hiếp mãi. Nó vì yếu thua nên khi nào cũng chịu phần thất bại. Mỗi khi nó đi ra xa mẹ nó thì gặp con Lip-lip chạy theo sủa, ngồi bên nó, lừa cơ hội tốt là khi nào vắng người thì chận nó mà cắn. Sự xung đột càng làm vui cho con Lip-lip bao nhiêu thì càng làm cực cho nó bấy nhiêu.

Nhưng con Bạch-nha nào có chịu thua đâu. Bao nhiêu sự đày đọa, cực khổ của nó đó đều có ảnh hưởng không tốt cho cái tánh của nó. Nó trở nên hung dữ và dả dối. Những cái thú vui lúc nhỏ của nó nay tiêu tán cả, nó không thể cùng đi chơi với mấy con chó con khác. Hễ mỗi khi thấy nó trong đám chó con thì con Lip lip liền lại xô đuổi nó. Không chơi khỏi được với ai thành ra phần nhiều thì giờ là ở một mình và suy nghĩ, và tìm những cách lừa gạt chúng. Đến bữa ăn bao nhiêu cá thịt của người quăng xuống, cái phần của nó đều bị chúng cướp hết. Nó muốn sống thì phải tự kiếm ăn lấy. Mà kiếm ăn thế nào ? kiếm ăn bằng cách ăn cắp. Vì vậy mà những người đàn bà thường cứ phàn nàng không biết ai vào cứ lấy trộm cá thịt mãi.

Trong một lúc bị con Lip lip cắn rất tàn tệ, nó nảy ra một cái mưu để trả thù. Nó cũng cắn cầm chừng vừa cắn vừa chạy để cho con Lip-lip đuổi theo. Vì nó là giống sói nên chạy lanh, cứ chạy cách con Lip-lip độ một vọt. Con Lip-lip vì lòng chắc được thắng nên càng hăng hái cứ đuổi theo. Đuổi mãi mà không ngờ, một chập thì chạy ngay đến trước con sói mẹ. Con Kít tuy là bị cột nhưng cắn con Lip-lip được, vì con nầy vừa đến thì con Kíp chụp lấy một cách rất lanh lẹ, rồi đè ngửa ra không cho chạy, tha hồ cắn xé. Khi con Lip-lip vùng vẫy thoát khỏi thì thân thể đều bị thương tích. Khi đó con Bạch-nha nhảy lại cắn thêm làm cho nó phải bỏ chạy tức tối vô cùng. Khi con Lip-lip chạy về đến trại thì mấy người đàn bà kia giúp sức với nó mà đuổi con Bạch-nha. Lúc bây giờ con Bạch-nha đã thành một con thú giữ ác trước mắt mấy người kia.

Đến sau khi chủ con Kít thấy rằng nó đã quen lại cái cách sanh hoạt chung với người thì bèn mở giây cho nó. Bạch-nha thấy mẹ mình được trở lại tự do như trước chi xiết vui mừng. Từ đó hai mẹ con đi đâu cũng giắc nhau đi chung. Mỗi khi gặp lại Lip-lip thì Bạch-nha cậy thế mẹ khiêu chiến, nhưng Lip lip không hề dám chống lại.

Một hôm con Bạch-nha cùng mẹ nó đi giạo dọc rừng. Con Bạch-nha lần lần dụ mẹ nó đi ra xa, nhưng đi một lúc thì mẹ nó không chịu đi nữa. Nó cũng cứ đi vừa ngó lại ra luồn nỉ nỉ với mẹ nó. Nhưng mẹ nó cũng không đi. Nó phải trở lại thì mẹ con đương ngồi ra bộ suy nghĩ. Cái khoản rộng mênh mông đường trước và cái thú sinh hoạt tự do tuồng như kêu gọi con Bạch-nha bảo bỏ đi; con mẹ nó cũng có nghĩ đến như thế, nhưng lại còn cái ma lực khác mạnh hơn nữa bắt con sói mẹ không sao lìa cái bếp lửa của người. Vì thế mà con Bạch-nha cứ nằn nỉ bảo đi tới còn mẹ nó lại xây đầu ngó về phía trại người. Một lúc con mẹ cứ thủng thẳng bước một đi về, còn con Bạch-nha thì nằm dựa gốc cây thông mà buồn rầu vô hạn. Cái không khí trong sạch, cái mùi thơm cây thông làm cho nó nhớ lại cái cảnh tự do lối trước. Tuy vậy, nhưng nó còn nhỏ, không sao có thể lìa mẹ nó ra được. Mẹ nó là quí hơn cái tự do của nó, vì cái giờ độc lập của nó chưa đến. Nghĩ quanh nghĩ quẩn rồi nó cũng đứng giậy đi về phía mẹ nó.

Nhưng con Bạch-nha nào có được ở với mẹ nó lâu dài đâu. Được ít lúc thì người chủ vì mắc nợ với một người khác nên phải đem con Kít mà cắn vào. Đến bữa con Kít phải đi với người chủ mới thì Bạch-nha cứ chạy theo. Chủ nó đã đánh nó trở lại mà nó cũng không nghe. Khi mẹ nó đã lên một chiếc thuyền và chiếc thuyền nầy đã nhổ neo xa ra, thì nó liền nhảy xuống nước bơi theo. Chủ nó phải lên một chiếc thuyền nhỏ đuổi theo bắt nó lại. Khi bắt nó lên, chủ nó tay thì xách chỗ da cổ nó, tay thì tát, đau quá nó đổi sợ làm giận cũng cứ nhăn răng kinh lại. Chủ nó lại càng đánh thêm, một buổi nó mới chịu đứng yên. Một chập, khi chủ nó đi lại lấy mái chèo, gặp nó giữa đường đá cho một cái. Bây giờ cái tánh giận tự nhiên của nó lại sôi lên một lần nữa, nó liền nhè chỗ chưn người kia mà cắn một miếng. Người chủ đau quá bèn đánh nó một cách tàn nhẫn thêm. Thôi, nó hết kháng cự lại, cứ một mặt nằm sấp xuống mà chịu cơn bủa rìu.

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

CÔNG NGHỆ NƯỚC NHÀ

Muốn khỏi ăn năng
Muốn gia mặt mịn
Muốn đầu khỏi gầu
Muốn trẻ sạch sẽ
Muốn hợp vệ sinh

thì xin dùng thứ

SÀ-PHÒNG THƠM
"RỒNG-NAM"

(*Savon Dragon d'Annam pour la Toilette*) của hiệu Nguyễn-gọc-Tài ở Rạch Giá nấu trước nhất ở nước ta, — thơm lâu nhiều bọt, không nát.

giá mỗi miếng 0$15

mua buôn xin viết thư thương lượng.

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN Ở BẮC-KỲ
Quảng Vạn-Thành
" NỘI - HÓA "
120, Phố Bonnal, 120
Haiphong

TRỜI NAM CÓ MỘT

Ấy là thứ thuốc **BỎ NHA PHIẾN** rất **ĐẠI TÀI**, trăm người uống đều bỏ được cả trăm, không sai một chờ chẳng phải nói hễ hạp người không đâu, hễ ai uống nó là bỏ được ngay giảm chắc chắn không sai; Mà uống nó vô lại không bề phá một nhọc chút nào cả. **MẠNH THÊM, MẬP THÊM** mới là lạ, mới là rất quí, uống nó đi làm việc nặng nề mấy cũng đặng, đi đường xa đem theo bỏ rất tiện.

Hút nặng đến đâu cũng bỏ được cả, cho đến ông già **80 TUỔI** mà hút nặng trên 60 năm rồi cũng bỏ được như không.

Hút nhẹ cợ 4, 5 ve, nặng thì 7, 8 ve đến 12 ve là cùng.

Mỗi ve giá 1$00

Bán tại :

HỒNG LẠC DƯỢC-PHÒNG
Chủ-nhân HOÀNG-ĐẮC VINH.
188 Rue du Pont Japonais 188
ANNAM FAIFOO

Và khắp các nơi đều có Đại-lý bán cả.

TRỪ TUYỆT NHỮNG BỆNH
RẤT ĐỘC ÁC CHO LOÀI NGƯỜI

Ba thứ bệnh rất độc ác của loài người là bệnh Tim-la (Giang-mai), bệnh Lậu và bệnh đàn bà khí hư.

Nhiều nhà làm thuốc chỉ biết bệnh Lậu là một chứng, mà thuốc chữa cũng chỉ có một môn, nên chữa không khỏi bệnh mà lại còn hại cho người ta nữa. Bản-đường khảo cứu xét thấu bệnh căn chia làm 2 chứng Lậu mà có 2 thứ thuốc Lậu, thuốc rất lành rất bổ, 10 người uống thì khỏi cả 10, chỉ uống 2 ngày là khỏi liền.

Bệnh "Tim-la" rất nguy hiểm, rất khó chữa, thế mà Bản-đường có thứ thuốc rất thánh, chỉ uống 3 ngày là khỏi liền.

Đàn bà con gái có chứng "Khí-hư" (bạch-đới; hằng ngày nơi âm-hộ chảy ra thứ mủ trắng như đờm, hoặc vàng như sáp ong, bệnh ấy rất độc ác, rất hại cho thân thể, hại đường sinh dục, cũng vì bệnh ấy mà phải táng thân tuyệt sản rất nhiều. Bản-đường có thứ thuốc trừ tuyệt được bệnh độc ác ấy hiệu nghiệm như thần, thực là hạnh phúc cho nữ-giới vô cùng. Anh em chị em ai có những bệnh như đã nói trên mà muốn trừ tuyệt bệnh ấy thì xin viết thơ cho Bản-đường hoặc cho các nhà Đại-lý của Bản-đường mà hỏi mua những thứ thuốc ấy.

Nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG**
Số 46 phố Hàng - Thùng **NAM - DINH**
Kính cáo

MUỐN : MAU ĐƯỢC MNẠH KHỎE ?

thì nên dùng Bác-Thánh-Dược của hiệu : Tạo-nhơn-Đường Hocmôn là danh tiếng

NAM - KỲ THÀNH CÔNG BÁC THÁNH - DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ BẠI HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sảng hậu tê sưng rất thần hiệu : mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU KINH BẠCH ĐÁI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trừ BẠCH ĐÁI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hết uống vào thì đặng khỏe mạnh : mỗi hộp giá 1p.00

3) SĨ LAO BỔ TẠNG HOÀN, là thuốc bổ lao qui ông, qui thầy, qui học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí não, là thánh dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH TRƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu kim-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ hết (mủ hoặc trược độc, tánh thuốc ôn hòa dễ uống. 12 bao : 2p 00

(1-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÌNH DƯƠNG MAI CÓ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SƯNG HỘT XÀI hoặc cốt khí còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc âm-ỷ nhức đầu hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị đặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn ; (không hại vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn hiệu mới tìm đặng là phương thuốc thánh bài số 4-4, 12 bao các ét giá . . . . 3p 00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) Ho ban trái mụt trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá. . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sản-hậu, hoặc già-cả ho mệt, ăn ngủ thất thường, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ TẢ THUẬN QUYÊN TÊ, nhản ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ đặng cái giống độc ở trong bụng chói nước bịnh hậu đau bụng lâu năm xổ không phạt ti-vị xổ khỏe không đau bụng khỏi cữ kiêng, 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI - BAN-TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỔ MỒ HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao : 1p.00

8) DOAN DƯƠNG CẤP-CỨU HOÀN, chế ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH - ĐƠN ; mỗi hộp 30 hoàn giá 1,p50.

BÁC THÁNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE ;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BÁC THÁNH DƯỢC đã có giấy chứng-nghiệm ;

Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay :

Monsieur TRƯƠNG MINH Y
Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG
N· 4 Rue de la Gare à HOCMON

HỘI HÀO-HƯNG

ĐỔI CÁCH ĐI ĐƯỜNG LẠI RẤT TIỆN LỢI

Thưa qui ông qui bà, Bản Hội đã mở các chi điếm từ Tourane đến Nhatrang được ba năm nay, trước kia tôn chỉ là tiếp rước bộ hành và bán vé cho các chủ xe mà thôi. Nay Bản Hội ký contrat với sở xe lửa Saigon để chuyên chở hành khách hạng tư và hàng hóa từ Saigon-Tourane khứ hồi, và bán giấy suốt cho quan khách Tourane Saigon khỏi phiền quan khách đến gare chầu chực. Kể từ 1er Décembre 1930, chúng tôi đã nhận trách nhiệm cho xe chạy đúng thì giờ, trong hai ngày theo như thể lệ sở xe lửa đã định, trừ khi đường sá bị hư hỏng.

Xin lưu ý :

Xe chở nào nhiều và giá rẻ ?
Xe nào đẹp, máy lại tốt ?
Xe nào chauffeur giỏi ?
Xe nào tiếp rước bộ hành rất lịch sự ?

XE HÀO-HƯNG

Vậy xin qui ngài chiếu cố giúp cho HÀO HƯNG cho được vững bền cũng là việc thương trường của người Annam mới học đòi.

Hào-Hưng

🙞 HÀNG TƠ LỤA 🙜

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & Cⁱ
ở Huỳnh-kim gần Bình-định

có dệt các thứ hàng toàn tơ giày hơn hàng ngoại - quốc nhuộm kỹ không phai màu.

để quí bà dùng : làm khăn choàn, hoặc may quần áo, có *nhiễu, lụa, lãnh, cẩm-nhung* đen trắng các mùi ;

để quí ông dùng : may áo mát hoặc áo lót thịt có các thứ *lụa* và *nhiễu*, may âu-phục có *Shantung* tơ

AI BỊ PHONG-THẤP ?

Ta phải biết sách thuốc dạy rằng : « *Phong vi bách bệnh chi môi, thấp nãi lục giâm chi nhất, phong gió ngoại nhập, thấp tòng nội sinh* ». Đã bị cảm nhiễm lập tức thành bệnh. Phàm như tứ chi mỏi nhức, gân cốt buốt đau, sưng tay, phù chân, đau lưng mỏi vai, mặt mỏi nặng nề, chân tay co rụt, cử-động không được, đi lại khó khăn, thịt tê gia buồn, đấm bóp chẳng đau, sếch mặt méo mồm, lời nói ngọng, nghịu, tả tê hữu bại, bán thân bất toại đẳng chứng. Xét những bệnh nguyên ấy, toàn do vinh vệ bất điều, khí huyết hư nhược và ngoài cảm phong hàn, trong [illegible] thất cách, lâu ngày sẽ thành cố tật.

Nếu chứng bệnh như thế hãy dùng 1 lọ thuốc TAM-XÀ-HỔ-CỐT-CAO, là một thứ thuốc của thầy HOÀNG-TRẠCH-PHỔ ở QUẢNG-ĐÔNG đã lâu năm nghiên cứu, dùng tam-xà hổ cốt, cùng các thứ thuốc quí để làm thành cao, chất thuốc hòa bình, bất hàn bất nhiệt, có thể khu phong trừ thấp cường-cân kiện cốt, lưu-thông khí-huyết, bồi bổ can-thận, có bệnh dùng 1 lọ lập tức khỏe mạnh như xưa, không bệnh mà dùng thì khí-lực càng thêm mạnh mẽ. Mỗi lọ 1$50 — Bán tại hiệu :

NGUYỄN-TỪ dit SINH-HUY

Rue de la Gare — VINH

Mới về thêm mũ Feutre, Béret, Casquette, Ô tây, tất, Cravate cùng mũ bần trắng, kaki vàng, gris, cùng khăn xếp nhiều tây, lượt tây kiểu Bắc, kiểu Trung, bán giá rất hạ

MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN DƯỢC-PHÒNG

(ANNAM) . NHATRANG

A/ — Chuyên bán các thứ sách quốc văn xuất bản tại Trung, Nam, Bắc kỳ ; các đồ văn phòng tứ bửu, các sách học, sách tây v. v...

B/ Đại lý các thứ thuốc cao, đơn hườn, tán rất linh nghiệm của các hiệu Bào chế Việt-Nam :

1 — Thạm Thiên Đường Dược Phòng
2 — Nam-Thiên Đường Dược-Phòng
3 — Thuận Long Đường Dược Phòng
4 — Thuốc bỏ nha phiến đại tài của Hồng-Lạc-Đường Faifoo
5 — Từ Ngọc-Liên Dược-Phòng
6 — Võ Đình Dần Dược-Phòng
7 — Thuốc trị phòng tích thần-hiệu của Y sĩ Vũ Đình Tân Haiphong

C/ — Đại lý các thứ dầu :

Khuynh-diệp, Ba cô, nước Sông Hương, Mười thương, v. v. của VIỄN-ĐỆ ĐỒNG-HỚI

Nam-diệp, Cốt thần, nước bông, xà phòng thơm, v. v. của hiệu THUẬN-LONG HANOI

Các thứ phấn sáp Trương-Xuân của bà DANG-THI-HOI SAIGON

D/ — Đại lý các thứ sơn đủ màu (peinture pour toutes couleurs

E/ — Đại lý bán lẻ các thứ báo Tây, Nam xuất bản tại Trung, Nam, Bắc kỳ.

Các ngài ở xa muốn hỏi điều gì xin viết thư về, bản quán vui lòng trả lời ngay.

Ngài nào muốn ủy quyền đại lý xin viết thơ thương lượng.

Bản quán chủ ý thật thà, ngửa mong đồng bào xa gần huệ cố.

Chủ nhơn VƯƠNG GIA-BẬT Kính cáo

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bᵈ Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đồ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đồ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rút và theo nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đồ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits " Kim-Thời " của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N· 10 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị. TÂN-LỢI

133-140, Bᵈ Tổng-đốc-Phương Cholon

神仙股函人每支五毛

Làng chơi mắc bệnh phong tình, độc đâm truyền nhiễm, hiện bình khác nhau : vào *xương gân*, xương gân đau, vào *thịt thịt*, mụn hiểm nghèo sinh ra, vào *mạch máu*, Thú v...

Các nhà bán chữa vẫn nhiều, chẳng qua chỉ được một điều cũng hại,

Chưa hay tiệt nọc mọi loài, tổ làm một chút, ấy sái, hại liền

Thuốc Bạch - Trọc

Hiệu THẦN-TIÊN

Trị kiểm mọi chứng van-tuyền không sa
Ngấm vào *xương, thịt*, trong ngoài
Đã hay giải độc lại hay sát trùng.
Lọc *mạch máu* lại cho trong
Chữa *thận*, rút sạch mủ nùng độ, sâu
Không cứ mới phải hay lâu
Uống ngay thuốc đó, mau mau ! khỏi liền.

Mỗi lọ giá 0$50

Thơ gửi cho :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG
123 phố Khách NAM-ĐỊNH

BAC - NINH

Bệnh quỷ đá có thuốc tiên !!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khỏi rồi mà trong người nhọc mệt thêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thịt nổi bướu như hiền, hay cần cái nhất một cái, sau đã có mủ, vì các vi-trùng GO..., LOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở giời thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu để cho lâu BÀ thì người ấy mắc bệnh đau GIA-CON (Métrite) hai [illegible] huyết bạch, băng huyết v. v. thì sinh đẻ rất hiếm, nếu đẻ con thì hay hỏng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT, người khắc như trong máu trơn, xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay sốt, đau đầu, đau mình, [illegible] chân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyền-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã [illegible] đẻ con thiếu [illegible] là đã quấy ngủ, vì cái nọc này nó chuyền [illegible] sang tự lúc thụ thai, nếu mắc bệnh không tìm được [illegible] thuốc thần hiệu này thì các nọc ấy nó chuyền nhiễm sang mấy mươi đời, như cha sang đến cháu chắt, v. v. vì thế nhiều người [illegible] bệnh [illegible] trong có vi-trùng TIM LA, còn như bệnh HỘT XOÀI (Chancre-mou), [illegible] nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh này cũng có nhiều người [illegible] vậy các ngài mắc phải các bệnh này đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP, ở nhà 67 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin), thế nào cũng phải mau khỏi, và rút hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, [illegible] nếu [illegible] có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU, 1p00, TIM-LA 1p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 1p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHÚC HÀ 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bạc) và HANOI hiệu QUẢNG-HIỆP THÀNH Phố-chợ ở QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tạp Hàng-phố Công-ty ở Longxuyên Cochinchine ; nếu ngài muốn mua thì gởi cho một ít tiền trước còn bản hiệu gởi lĩnh hóa giao ngân rất chóng, còn và ngài nào muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

MỚI CHẾ RA

Các ngài buôn giầy nên chú ý !

Bản hiệu mới chế ra kiểu giầy này bằng vải trắng, đế bằng Crêpe Anglaise giá bán nhứt định là 2$75 một đôi, ai muốn mua buôn xin mau mau gửi thơ thương lượng, thứ giầy này dùng đi đường xa vừa nhẹ nhàng vừa lịch sự mà êm ái, và nhất là dùng để chơi TENNIS thời tiện lắm ;

Bản hiệu lại mới có Catalogue đẹp nhất Đông-Dương, xin viết thơ lấy ngay kẻo hết, mà từ nay giầy sẽ đóng hộp như tây vậy.

AN - THANH
37 Phố Hàng Đào
HANOI

Thuốc cai nha-phiên cải-lương

Cảnh dã từng qua cái cảnh nghiền,
Chừa chừa hút hút mấy mươi niên.
Đèn khêu thí-nghiệm công bao quản,
Sách thuốc tinh-tường đã cứu nghiền.
Hoàn thuốc tài tình hay quá thánh,
Người nghiền lúc uống sướng bằng tiên.
Thập-điều hỏi dưới khai minh bạch,
Đoán bệnh xong xuôi gửi thuốc liền.

1 Nghiện đã bao lâu ? 2· Người khoẻ hay yếu ? 3· Hút ngày mấy bữa ? 4· Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ? 5· Xái ăn mấy lượt ? 6 Có hầm gì không ? 7· Thuốc hiệu hay là thuốc ngang ? 8· Có tào nuốt không ? 9 Nay bao nhiêu tuổi ? 10· Làm nghề nghiệp gì ?

Thuốc viên. — Nghiện nhẹ 3$00, nặng 4$50, rất nặng 6$00.
Thuốc nước — (uống thơm, ngon, ngọt). Nghiện nhẹ một chai 3$50, nặng hai chai 7$00, rất nặng ba bốn chai tùy bệnh.

Nguyên sứ tòa thông phán thượng hạng **TRẦN ĐỨC CẢNH**
89 phố Định Tân Nam Định (Tonkin

Hiệu Vạn-an ở phố Vân-thị, tỉnh Ninh Bình làm Đại-Lý bán thuốc Cai-nha phiến cải-lương của ông Trần-đức-Cảnh Nam-Định.

Ông Tôn thất Hay tiệm thợ may phố gia-long ở Phan-thiết có bán các thứ thuốc của Hiệu Tam tỉnh Hanoi.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org